

KÖŞEBENT

ENİS BATUR

Mîna Urgan'ın Hâşim Portresi

Mîna Urgan'ın anılarında beni en çok etkileyen portre **Ahmet Hâşim**'inki oldu: Şairle ilgili bütün yazılanları okudum sanıyorum, onu böyle çizenine rastlamadım. İşte aynı hikâye: Mîna Urgan'ın Hâşim portresi nesnedir, yansızdır diyemeyiz, nasıl deriz; şurası açık ama: Hâşim'e yakınlık duymasaydım, duymaya başlardım o satırların ardından; duyuyordum, duyduğum yakınlık böylece arttı. Tam tersi, **Yahya Kemal** konusunda geçerli: Mîna Urgan'ın "*Vuslat*" şairi portresi oldukça acımasız; gerçi, daha önce okuduklarımızı doğruluyor bir yanıyla, ama ilk kez bir Yahya Kemal portresiyle karşılaşacak okur (genç okur) için ciddi bir antipati kaynağı oluşturabilir o satırlar. Bunu demeye çalışıyorum: Kalem önce kendinde denemeli anı yazarı, deneyebilme; ki öteki konusunda da hak sahibi olsun.

"*Bir Dinozorun Anıları*"nın Hâşim'le ilgili bölümünde beni şaşırtan satırlara da rastladım:

"*Ahmet Hâşim, Kadıköy'de Bahariye'deki küçük dairesinde ölüm döşeğinde yatarken, okuldan kaçıp kaçıp onu görmeye giderdim. Bir defasında, henüz tanımadığım ve daha sonraları dostum ve meslektaşım olan Ahmet Hamdi Tanpınar ile vapurda karşı karşıya oturmuşuz. Hamdi, benim kılık kıyafetime, kitap okumama bakmış, 'bu kez mutlaka Hâşim'e gidiyor' demiş. Nitekim, aynı anda girdik Bahariye'deki eve...*"

Birkaç paragraf önce "*gourmet*"liğine değindiği şair, hastalığı nedeniyle perhize mahkûm edilmiştir, dilediğini yiyememektedir, Mina Urgan sürdürür sözü:

"*Bütün 'gourmet'liği su içmeye yönelmişti. Irili ufaklı şişelerde, İstanbul'un değişik kaynak sularından örnekler vardı: Karakulak, Hamidiye, Taşdelen, Çırçır, Kestane, Kısıklı, Halkalı, Kayışdağı, Çamlıca, Kocataş, vb. Bu sulardan birkaç yudum içmemi ister; 'söyle bakalım, bu hangisi?' diye sorardı. Ben bilmezdim elbette. Ama o bilirdi. Kaynak suları arasındaki tat değişikliklerini anlatırdı bana.*"

Mîna Urgan'ın anılarında rastladığım bu olay kesiti, beni hemen bir başka metne, Tanpınar'ın "*Beş Şehir*"inin, bugüne dek bir kentle ilgili okuduğum en derin metinlerden biri olan "*İstanbul*" bölümüne götürdü:

"*Çocukluğumda, bir Arabistan şehrinde ihtiyar bir kadın tanıyıştık. Sık sık hastalanır, humma başlar başlamaz İstanbul sularını sayıklardı:*

- *Çırçır, Karakulak, Şifa suyu, Hünkâr suyu, Taşdelen, Sirmakeş...*"

Satırlarıyla başlayan "*İstanbul*"a, Tanpınar suların içinden girer: "*İstanbul bu kadın için serin, berak, şifalı suların şehriydi*". Metnin sonunu gene suyla, Boğaziçi'ni anlattığı kısa, ama düzyazı şiir ölçeğinde yoğun bir bölümle getirecektir.

Tanpınar'a bu imge, Hâşim'i ziyaretleri sırasında mı çakılmıştı? Arabistan'da karşılaştığı yaşlı kadın, zihninde, "*Arap Hâşim*"in görüntüsüyle mi çakışmıştı? Yoksa Mîna Urgan, dostu Tanpınar'ın metnindeki o bölümü sonradan Hâşim'le mi buluşturmuştu?

Ne biri öbürü, ne de beriki belki: Her şey, sırasıyla böyle olmuş da olabilir pekâlâ.

Bu noktada, beni kurcalayan bir konu daha var: 1885 doğumlu Hâşim, 1901 doğumlu Tanpınar, 1915 doğumlu Mîna Urgan için İstanbul'un içme sularının taşıdığı tilsim, tad çoğulluğunun, çeşitliliğinin de beslediği bir kültür zenginliği, yaşama keyfinin olmazsa olmaz boyutlarından biriymiş. Onları bu ortak gönderime alan içinde yanyana getiren, yalnızca bir damak zevki olarak tanımlanamaz gibi geliyor bana: Bir o kadar da, yaşanan günlerin, içinde yaşanılan ortamın, Hayat'ı amansız anlamsızlığından bir ölçüde soyan estetiği idi.

Budanan, güdükleştirilen estetiğin küllerinden taze bir yumurta çıksın, bekleyebilir miyiz?

